

Obsah

Úvod	7
1 Kritická místa	9
1.1 Způsob zkoumání kritických míst v realizaci kurikula	10
1.2 Kritická místa přípravy učitelů cizích jazyků	10
1.3 Kompetence učitelů cizích jazyků	14
2 Výzkumný design	19
2.1 Cíl výzkumu a výzkumná otázka	19
2.2 Výzkumný tým	20
2.3 Výzkumný vzorek a účastníci šetření	20
2.3.1 Vzdělavatelé učitelů cizích jazyků	20
2.3.2 Studenti učitelství cizích jazyků	21
2.4 Dotazníky a sběr dat	22
2.5 Výzkumné metody	23
2.5.1 Kvalitativní způsob analýzy a výkladu dat	24
2.5.2 Kvantitativní způsob analýzy a výkladu dat	25
2.5.3 Proces kódování, tvorba kódů a jejich kontext – druhá část dotazníku	25
2.5.4 Likertovy škály a volné odpovědi – třetí část dotazníku	26
2.6 Statistická metoda	27
3 Výsledky výzkumného šetření: Kritická místa v přípravě učitelů cizích jazyků – odpovědi na otevřené otázky	29
3.1 Vzdělavatelé učitelů	29
3.1.1 Lingvistika a praktický jazyk	31
3.1.1.1 Jazyk praktický	32
3.1.1.2 Lingvistika	34
3.1.2 Průřezově	35
3.1.2.1 Profil studenta	35
3.1.2.2 Struktura studijního programu	36
3.1.3 Didaktika a pedagogická praxe	37
3.1.3.1 Plánování výuky	38
3.1.3.2 Pedagogická znalost obsahu	38
3.1.3.3 Pedagogická praxe	39
3.2 Studenti učitelství	41
3.2.1 Didaktika a pedagogická praxe	42
3.2.1.1 Pedagogická praxe	42
3.2.1.2 Plánování výuky	44
3.2.1.3 Setkání s profesní realitou	46
3.2.1.4 Struktura studijního programu	47

3.2.1.5	Komunikace	47
3.2.2	Průřezově	48
3.2.2.1	Struktura studijního programu	48
3.2.2.2	Osobnost a vnímání sebe sama	50
3.2.2.3	Pojetí výuky na vysoké škole	52
3.2.3	Lingvistika a praktický jazyk	53
3.2.3.1	Lingvistika	53
3.2.3.2	Jazyk praktický	54
3.2.3.3	Struktura studijního programu	55
3.3	Kritická místa v přípravě učitelů cizích jazyků – diskuse k výsledkům výzkumného šetření	56
3.3.1	Perspektiva vzdělavatelů	56
3.3.2	Perspektiva studentů	56
3.3.3	Porovnání perspektiv vzdělavatelů a studentů	57
3.3.4	Kvantitativní porovnání perspektiv vzdělavatelů a studentů – úroveň kódování 1	59
3.3.5	Kvantitativní porovnání perspektiv vzdělavatelů a studentů – úroveň kódování 2	60
3.3.6	Shrnutí kvalitativního a kvantitativního porovnání dat obou skupin	61
4	Výsledky výzkumného šetření: Kritická místa v přípravě učitelů cizích jazyků – odpovědi na uzavřené otázky	63
4.1	Vzdělavatelé učitelů	63
4.1.1	Didaktika a pedagogická praxe	65
4.1.1.1	Rozvoj psaní a písemné interakce	67
4.1.1.2	Výuka gramatiky vhodnou metodou	67
4.1.1.3	Stanovení cílů vyučovací hodiny	68
4.1.1.4	Rozvoj strategií učení u žáků	69
4.1.1.5	Podpora autonomního učení žáků	70
4.1.1.6	Orientace v literárních textech vhodných k využití ve výuce a k rozvoji čtenářské kompetence	70
4.1.1.7	Poskytování zpětné vazby a práce s chybou	71
4.1.1.8	Znalost jazykového systému cizího jazyka od fonetiky po nadvětnou syntax	72
4.1.1.9	Vedení hodiny v cizím jazyce, interakce se žáky	73
4.1.1.10	Práce s technologiemi ve výuce cizího jazyka	73
4.1.2	Literatura a kultura	75
4.1.2.1	Čtenářské dovednosti studentů při čtení beletristických textů v cizím jazyce	75
4.1.2.2	Znalost literárních textů dané jazykové oblasti vhodných k didaktizaci pro výuku	76
4.1.2.3	Čtenářské dovednosti studentů při čtení odborných textů v cizím jazyce	77
4.1.2.4	Rozšiřování kompetencí v didaktizaci literárních textů pro výuku	78

4.1.2.5	Všeobecný rozhled v reáliích a kultuře dané jazykové oblasti	79
4.1.3	Lingvistika a praktický jazyk	79
4.1.3.1	Schopnost poskytovat reálné ilustrativní příklady pro různé jazykové jevy	80
4.1.3.2	Foneticko-fonologická kompetence (vlastní výslovnost v cizím jazyce)	81
4.1.3.3	Gramatická kompetence (schopnost aplikace teoretických znalostí v praktickém jazyce)	82
4.1.3.4	Teoretická znalost morfosyntaktického systému cizího jazyka	83
4.1.3.5	Lexikální kompetence – rozsah aktivní slovní zásoby	84
4.1.3.6	Schopnost dlouhodobě samostatně rozvíjet své jazykové znalosti	84
4.1.3.7	Schopnost dlouhodobě samostatně rozvíjet svou komunikační kompetenci	85
4.1.3.8	Komunikační kompetence v cizím jazyce	86
4.1.3.9	Psaní odborných textů k lingvisticky orientovaným disciplínám	86
4.1.3.10	Teoretická znalost foneticko-fonologického systému cizího jazyka	87
4.1.3.11	Čtenářská kompetence ve vztahu k odborným lingvistickým textům	88
4.1.3.12	Lexikální kompetence – rozsah pasivní slovní zásoby	88
4.1.3.13	Teoretická znalost lexikálního systému cizího jazyka	89
4.1.3.14	Orientace v relevantních odborných zdrojích z oblasti lingvistiky	90
4.2	Studenti učitelství cizích jazyků	91
4.2.1	Výuka gramatiky vhodnou metodou	93
4.2.2	Příprava vyučovací hodiny	94
4.2.3	Podpora autonomního učení žáků	95
4.2.4	Stanovení cílů vyučovací hodiny	95
4.2.5	Rozvoj strategií učení u žáků	96
4.2.6	Dosažení potřebné úrovně vlastní komunikační kompetence v cizím jazyce	97
4.2.7	Rozvoj mluvení a ústní interakce žáků	98
4.2.8	Poskytnutí zpětné vazby a práce s chybou	98
4.3	Diskuse k výsledkům výzkumného šetření – odpovědi na uzavřené otázky	100
4.3.1	Perspektiva vzdělavatelů	100
4.3.2	Perspektiva studentů	101
4.3.3	Porovnání perspektivy vzdělavatelů a studentů	102
5	Závěr	103
	Literatura	107

